

החברותא

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס 70

בס"ד ערשיק פאר צו שבת הגדול ז' ניסן תשנ"ח

פנינים יקרים

אל תעש תפלתך קבע (ברכות פ"ג) ר"ל שיהיה האדם נזהר שלא יעשה "תפלות" - דהיינו כמו שהוא רוצה כן יקבע, רק יהיו רחמים ותחנונים שלך להשי"ת "לפני" המקום. כלומר שיבקש מאת השי"ת הרחמים כפי גודל חסדו וטובו של המקום ב"ה, אבל לא יבקש בתפלתו מה שמבקש מאת השי"ת כן יהיה. רק זה יהיה עיקר בקשתו בתפלתו כפי דעת ורחמי השי"ת כן יתן לו השי"ת כפי חסדו וטובו. (קדושת לוי)

בצר לי אקרא ה' - ואל אלקי אשוע (תהלים י"ח ז') ר"ל כשהאדם מבקש מהקב"ה אין דרך לצעוק בקול גדול. רק בקריאה בעלמא, אבל כשהאדם מבקש מהקב"ה על כבודו המחולל נכון לצעוק בקול גדול. וזה: בצר "לי" אקרא ה', היינו לצרכי אקרא בקריאה בעלמא שאין דרך לזעוק בזעקה לצורך האדם. אבל אל "אלקי" היינו לכבוד המקום אשוע בקול גדול על כבודו המחולל ושיתרומם כבודו. (גנוזי יוסף)

ויאנחו בני ישראל מן העבודה הקשה שמשעבדין את עצמן אחר הפרנסה יומם ולילה. ואנחה זו שוברת חצי גופם ולפעמים ראשם ורובם. ולזה רמז דוד המלך ע"ה, מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר (תהלים כ"ג), ולא על רעות ומזונות הגשמי לבד יצא, כי אם עיקר המזון כחובת גברא לזון את נפשו מהשגת אלקות, וזה: ה' רועי של השגת הוי' ב"ה את זה לא אחסר כי אם לבי נכון עמו תמיד לחשוב מרוממתו ויכלתו. (אור המאיר)

גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי. ר"ל מצד עצמי הייתי מקבל יסורים באהבה, אך "רע" כי אתה עמדי שכביכול בצרתם לו צר. (הרה"ק הר"י מרוזין זיע"א)

תחילה למקראי קודש זכר יציאת מצרים (קידוש לשבת) כאשר רוצה להתעלות בקדושה מפריע לו יצה"ר ומערים קשיים בדרכו עד שהוא נופל בזרועות היאוש, העצה היעוצה לכך היא להזכר ברעיון יציאת מצרים. גם אז היינו משוקעים בטומאת מצרים ובכ"ז יצאנו משם הזדככנו והתעלינו עד כדי להיות עם סגולה גוי קדוש ולקבל התורה. וזה מה שמרמז: "תחילה למקראי קודש" אם תרצה להתחיל במקראי קודש - העלה על רעיונך זכר יציאת מצרים (ע"פ דברי חיים להגה"ק מצאנו זצ"ל).

המשפילי לראות בשמים ובארץ (הלל) אם האדם משפיל את עצמו בגודל הכנעה ושפלות זוכה לראות דברים גדולים מראות אלקים בשכינת עוזו יתברך. (המגיד מקוונץ זצ"ל)

עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם (הלל) בשם הצמח צדק: עצביהם - מה הסיבה לעצבות? מפני שסוברים כי כסף וזהב מעשה בני אדם אילו ידעו בני אדם והאמינו כי הכל מהשמים לא היה מקום לעצבות.

מעתה ועד עולם הללויה (הלל) אמר הרה"ק ר"א מסלונים זצ"ל כשרוצה האדם ללמוד או להתפלל מיד עולה רעיון בלבו איך אתה עומד להתפלל לפני המקום הלא אתה מלא חטאים ופשעים, כך מביאו היצה"ר לעצבות כדי להפילו ברשתו. אבל צריכים להתחזק ולומר ליצה"ר מה שעבר עבר, העיקר הוא מעתה ועד עולם מעכשיו אשתדל לשפר את מעשי וה' יהי בעוזרי.

כשבא לבקש אותו יתב"ש בתפלה אומר לשם יחוד קוב"ה וכו' בשם כל ישראל, עי"ז תפלתו נשמעת, הגם שאינו צדיק כ"כ לילך בדרך התורה תמיד, נחשב לו כאילו קיים. (זרע קודש א. לו)

שיחות קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

70
ב

שיחה שנאמרה בשנת תשל"ג (נערך ותורגם מקלטת)

הבחירה, הוא בבחינת "חצי", ומהיכן חיותו? מ"חציו לה". וזה בחינת יו"ט "חצי לה" וחצי לכס", פ"י "חציו לכס" שחי בבחי' "חצי" שהוא זקוק ל"חצי לה" - בלעדו אין לו חיות, וה"חצי לה" דהיינו הרבש"ע, צריך ל"חציו לכס", לולא שעם ישראל חי בבחינת "חצי" אין לרבש"ע פרסום, בלי דוד המלך ע"ה לא היתה מציאות ה' בפרסום, הוא הסיבה לפרסום מציאות ה' בעולם.

שכשאמר ה' לאדם "מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל" הרי שלימותו הראשונה שהיה בתחילה בלי בחירה, - בטלה, והגיע לבחירה דהיינו שאין לו שלימות לעצמו.

דוד המלך ע"ה הגיע למדרגת "חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך", זה ששפטני שאמרת לאדה"ר "מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל" - צדקך, - עשית זאת בצדק, כי עי"ז הגעתי לחציו לכס, שאיני חי בשלימות כאדה"ר לפני הבחירה, אני בבחי' "חצי" ומוכרח לחיות ע"י בחירה, תמיד הנני בסכנה, כי מה"חצי" שלי אני רואה שלולא הסיבה אין לי אחיה, חסרה לי השלימות שהיא מציאות שלימות הקדושה - שלימות האמונה, אני בבחי' "חציו לכס" וצריך ל"חציו לה", שכדי שיהיה הפרסום בעולם שהרבש"ע נהיה מציאות ע"י בחי' הבחירה שברא תוהו ובוהו, צריך האדם להגיע לשלימות בבחינת "חצי-לכס".

אבל יש מסך המבדיל בין הקדושה לרבש"ע, שהשגתו לגבינו היא באמונה, כי

בשעת בריאת העולם, טרם ניתן לאדם הראשון הציווי שלא לאכול מעץ הדעת, היה הרבש"ע בשלימות לעצמו בלי בחינת פרסום, דהיינו, שלא היתה עדיין שום סיבה להכיר שקיים יסוד בבחי' "טמיר ונעלם" - "השכל הנעלם מכל רעיון", שהוא הסיבה לחיות האדם ולכל פעולותיו, כי באותה שעה היה אדם הראשון שלם לעצמו, ולא היתה לו בחירה שיוכל להכיר שאינו יכול לחיות בלי סיבה, הוא היה מלאך בבחינת בשר; והרבש"ע היה שלימות לעצמו בלי בחי' פרסום, אבל רצונו ית' להיות מפורסם בבחי' עשיה, דהיינו ע"י בחירה, לכן צוה לאדם הראשון "מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל", פ"י שנתן לו בחירה.

כי לא תשתייך מציאות הרבש"ע באדם, אלא אם כן מתעורר לחיות שאין לו שלימות בעצמו, דהיינו שממהלך חייו נוכח לדעת שחסרה לו שלימות והוא זקוק לעזרת זולתו, שהאדם כשחי לעצמו, מבין ובוטח בעצמו, הרי לו בעצמו השלימות, וא"כ מה שייד בו מציאות ה' אם הוא עצמו המציאות; ולכן עד שלא מתעורר להכיר בחסרונו אינו יכול להשיג מציאות ה', ומתי שייד בו מציאות רבש"ע? כשמתעורר לחיות בבחי' "חצי" לראות שאין לו שלימות בעצמו.

דוד המלך ע"ה אמר (תהילים קי"ט) "חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך", הוא הגיע לשלימות עצמו ע"י בחירה, דהיינו שחי בבחי' "חצי" בשלימות שהוא "חצי לכס", שאינו יכול לחיות כאדם הראשון לפני

ואחד להגיע לאותה בחינה, דהיינו כשמתפקידו לעשות פעולה כל שהיא שזה בחינת "לכם", יעשנה, - אבל עליו לדעת ש"חציו לה" - שחי בקרבו סיבה; וכיצד ידע זאת? כיגיע לבחי' גולם, שיכיר בבהירות את מציאותו, ואז כשיעשה את הפעולה, הוא בבחי' "תוהו ובוהו" - כבריאת השי"ת את העולם, "תוהו ובוהו", ואז כל פעולה ופעולה הנעשית על ידי זה רק סיבה, - חציו לה", ונהיה שלימות הביטול, שקיים בו נעלם, הוא המפעיל הוא הבורא.

וכדי להשיג עבודה זו, צריכים לחיות תמיד בבחי' "חיל ורעדה יאחזון", לזכור תמיד את הסכנה, ולא לשכוח אפי' לנשימה אחת שהוא בבחינת גולם, וכשחי כך ועשה פעולה, הרי מיד מתעורר בו פחד שמא ינתק מהסכנה, וישכח שהוא תלוי ברחמים בכל עת; וזאת היתה עבודתם של אלו שדרכם ועל ידם התפרסם, שחי באויר העולם מציאות שמלא כל הארץ כבודו, ועל ידו ניזון העולם, וכל פעולה שאדם עושה, הרי זה שלימות הסיבה, בלי הסיבה לא היה עושה שום פעולה.

והבחינה הזאת, לחיות כך, שהוא חי רק ע"י סיבות, צריכה לבוא ע"י בחירה דייקא, אחרי עשותו את הפעולה שעשה, עליו לחזור לבחינת גולם ולשוב לחיות בשלימות הסיבות - שלימות "טמיר ונעלם", ואם אינו שב לחיות בבחי' "גולם", אין שלימות טמיר ונעלם, שאינו חי בשלימות ע"י סיבות, הוא בבחינת "בחנני ונסני", והוא מציאות לעצמו.

המשך בגליון הבא

הרי אין השגתו בהבנה, אלא ע"י האחיזה והקיום שלנו, אנו חיים עמו במציאות, ואנו חייבים להשיג שלימות "חציו לכם" - כשלימותו, "חציו לה"; שכשהאדם חי בהבנתו הוא אינו יכול להגיע להבנה שהיא האמונה, הבנתו, היא מסך המבדיל בין הקדושה לבין האמונה, אבל כשמגיע לשלימות "חציו לכם" בטלה הבנתו, והוא נהיה בבחי' בהמה, וא"כ מנין הבנתו? מ"הייתי עמד"; ואז הקדושה אינה מפורדת מהאמונה. ומה שאנו מתפללים "וחננו מאתך חכמה בינה ודעת", פירושו שנשיג את ההבנה שאין הבנה - רק שיש סיבה.

האדם נברא בבחי' גולם, שאין לו כלום מעצמו, רק סיבה מפעילה אותו, ולכן בכל פעולה שאדם עושה, לכאורה היה צריך למצוא את המפעיל שהוא טמיר ונעלם - השכל הנעלם מכל רעיון, אך דא עקא, הוא כל כך "אין", ובריאיתו כל כך בבחינת גולם, עד שנוטל הגדולה לעצמו - לומר כל פעולותי שלי הם, והבורא - המפעיל הבלעדי, לא קיים, שהרי האדם עצמו הוא המציאות, ונהי' בחי' גלות - שכינתא בגלותא - שהבריאה שהיא בחי' גולם, נהית בחינת עשייה בלי סיבה, והאדם נהפך להיות מעמד, ונעלם ה"סיבת כל הסיבות", והקדושה אינה עוד מציאות באדם, וכל דיבורו מהקדושה אין זה אלא סיפוק עצמי מהפעולה אותה נוהג הוא לכנות קדושה, אבל הקדושה בגלות, אין "חציו לכם וחציו לה", כי האדם נטל לעצמו השלימות.

אך, כשם שאברהם אבינו ע"ה "האמין בה" ועם ישראל "ויאמינו בה", כך צריך כל אחד

הרא"ש הזכיר מה שכתוב בתנ"ך (שמואל-ב י"ט) כאשר נהרג אבשלום בכה דוד ואמר "בני אבשלום בני בני אבשלום", מי יתן מותי אני תחתיו וגו'. העלה קושיא חמורה מאד כיצד אומר דוד מלך ישראל דברים אלה היינו שהוא היה מת תחת בנו, הרי זה מפליא מאד שרצה להיות נהרג, הלא עיני כל ישראל נשואות אליו דוד מלך ישראל חי וקיים, ובמקומו ישאר בחיים הבן המורד, והרי אחיתופל יעץ לאבשלום להכות את המלך ואבשלום ענה לו שטוב הדבר (שמואל-ב י"ז) ועל זה אומר דוד שהוא הוא צריך להיהרג תחת בנו?

אלא הכוונה אחרת. דוד אמר "מי יתן מותי" הלוואי זוכה להיות נהרג על קדושת שמו יתברך בהתלהבות וקדושה כזאת "תחתיו" כמו שאתה אבשלום נהרגת מתוך שנאה ומרד!

שאלתי אותו, חז"ל אומרים שדוד הזכיר שמונה פעמים "בני" וזה העלהו משבע מדורי גהינם עד שהכניסו לגן עדן (מובא ברש"י שם). הכיצד? כלום משוא פנים יש בדבר, וכי בשביל שהוא בנו יכול להוציאו מהגיהנם למרות פשעיו? אמר הרא"ש כי דוד התעמק במעשי בנו כל חייו ובכל פעם מצא נקודה חיובית, וכשאמר "בני" העלה את הנקודה הזאת עד שמצא בו שמונה נקודות חיוביות שיכול היה להכניסו לגן.

שאלתי אותו בפרשת ירידת המן שאמרו חז"ל (יומא עה) כי הצדיקים מצאו את המן ליד פתח ביתם והרשעים נאלצו ללכת רחוק עד שמצאו את חלקם. והפלא הוא איך לא הושפע הרשע הרואה כל יום שהצדיק אינו עושה שום מאמץ ומוצא מזונו בקלות - האם לא כדאי שיעזוב רשע דרכו ויהא צדיק, הרי רואה זאת בחוש את ההבדל? אמר לי: להיות צדיק זוהי עבודה קשה עד מאד שיש לשים בה כל המאמצים להיות עם זה יום ולילה, כמו שבן אדם המחזיק בכיסו בסכום ענק והוא שם כל מעייניו בזה, כך האמונה חודרת בלבו של הצדיק ואינו חושב על שום דבר אחר כי זאת חיותו וכל מאווייו ממש "צדיק באמונתו יחיה", הוא חי עם השכינה בכל חושיו, והשכינה היא הנותנת לו מזון לקיום הגוף, ולכן קבל מזונו ליד פתח ביתו ולא יפסיק את חוט מחשבתו על השי"ת. לעומת זה הרשע יכול לראות תופעה מפליאה זו מדי יום ואינו משנה את דרכו כי יצטרך לעשות מהפיכה עצומה בחייו ולזה איננו מסוגל להפטר את עורו, ונשאר ברשעותו אפילו כשצריך לעמול קשה להבאת טרף לביתו.

שאלתי אותו מדוע סירב משה רבינו ללכת בשליחות הקב"ה לפרעה במצרים? אמר כי הוא החזיק עצמו לשפל מכל אדם, ואם הוא ילך בשליחות מלכו של עולם, אל פרעה מלך מצרים בשליחות כה גדולה של הצלת עם ישראל - פחד מאד שיכנס בו שמץ של גאוה שהוא זכה לתפקיד כה נשגב. והגאוה היתה אצל משה רבינו כאילו ניתוק ח"ו מהשכינה, ולכן סירב ואמר "שלח נא ביד תשלח", כי האמין בחום לבו כי כל אחד שיקבל השליחות הזאת הוא טוב יותר ממנו, וההוא לא ייכשל ברגש של גאוה.

שהשמחה במעונם

הר"ר דוד גולן ומספ, להכנס הבן לעול המצוות

הר"ר ברוך וינשטוק ומספ' לאירוסיו הבן

הר"ר שמואל שכטר לאירוסיו הבת

לעי"נ הר"ר אריה מרדכי בן שאול יצחק נלב"ע ז' ניסן ומרת חיה רבקה דבורה בת ר' אהרן נלב"ע כ"ח ניסן

לעי"נ הר' ראובן זלמן בן נחמן ז"ל ומרת סימה רייזה בת נחמן ת.נ.צ.ב.ה.